

Azərbaycan Respublikasının
Mediannın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

İsmayıl Qocayev

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) payız sessiyasında "Ermənistan və Azərbaycan arasındakı münaqişənin humanitar nəticələri" adlı qətnamə qəbul edilib. Qətnamədə 1991-1994-cü illərdə baş verən birinci Qarabağ müharibəsi və 2020-ci ildə 44 günlük ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı həlak olanlar, itkin, qaçqın, məcburi köçkün düşənlər, mədəni irsə dəyən ziyanlar, minalanmış ərazilər və digər məsələlər yer alıb.

Həmçinin, Qarabağ müharibəsi zamanı baş verən insan faciəsinin aradan qaldırılması məqsədilə hər iki tərəfə tövsiyələr ünvanlanıb. AŞ PA ikinci Qarabağ müharibəsinə son qoyan 9-10 noyabr tarixli atəşkəs elan olunmasına dair üçtərəfli razılaşmanı yüksək qiymətləndirib. Sənədin atəşkəs üçün əsas elementlərdən ibarət olduğunu, müharibənin humanitar nəticələrinin həll edilməsinə imkan yaradan aparıcı sənəd olduğunu bildirib. Qətnamənin müzakirəsi zamanı çıxış edən AŞ PA üzvləri mına xəritələrinin Azərbaycana verilməsinin bundan sonrakı insan ölümünün qarşısının alınması üçün vacib olduğunu xüsusi vurğulayıblar. Beynəlxalq icma xüsusilə Avropa Şurası hər iki ölkəyə yardım göstərməyə dəvət edilib.

Sənəddə eyni zamanda qeyd olunub ki, Ermənistanla Azərbaycan 2001-ci ilin yan-

varında Avropa Şurasına üzv olarkən münaqişəni yalnız dinc yolla həll etmək öhdəliyi götürüblər. Ona görə Avropa Şurası bu məsələni müzakirə etməlidir. Əslində qətnamədəki bu müddəa ikili standartın növbəti təzahürü və öz ərazilərini müharibə yolu ilə azad etmək haqqı verən BMT konvensiyalarına ziddir. Bəli, Azərbaycan 2001-ci ildə münaqişənin sülh yolu ilə həllinə çalışacağına dair öhdəlik götürüb və son 20 ildə buna əməl edib. Ermənistanın bu illərdə bütün həyasız iddialarına, danışıqlarda kobud davranışlarına rəğmən, rəsmi Bakı səbrlə, ATƏT çərçivəsində danışıqları davam etdirib. 30 ilə yaxın bütün sülh təşəbbüslərinin də müəllifi Azərbaycan olub. 2020-ci ildə danışıqlar İrəvan tərəfindən pozulduqdan və düşmən tərəf açıq-aşkar təcridatına başladıqdan sonra Azərbaycan müharibə etmək haqqından istifadə edib. İndi AŞ PA-nın tarixin çevrilmiş səhifəsini geri qaytarmaq cəhdi əbəs və faydasızdır. Həmçinin, sənəddə yenidən "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" ifadəsinin yer alması riyakarlıqdır. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə belə ərazi olmadığını və Qarabağın Azərbaycan torpağı olduğunu bəyan edib. Dövlət başçısı 27 Sentyabr - Anım Günü ilə əlaqədar xalqa müraciətində növbəti dəfə bildirdi ki, Azərbaycanda "Dağlıq Qarabağ" adlı inzibati ərazi mövcud deyil. Əgər kimsə "Dağlıq Qarabağ" adlı ölüni diriltmək istəyirsə, onu öz ərazisində diriltsin: "Hər kəs bu sözlərlə hesablaşmalıdır və hesablaşacaq". O baxımdan Avropa Şurasının həmin məqamı qabartması "bəlkə də qaytardılar" xülyasının tragikomik nümayişindən başqa bir şey deyil. 44 günlük müharibənin yeni şərtlərini nəzərə almayanların bu cür mənasız addımları ikitərəfli

münasibətlərə ziyan vurmaqdan başqa heç bir işə yaramır.

Azərbaycan Demokratiya və İnsan Haqları İnstitutunun rəhbəri, hüquq müdafiəçisi Əhməd Şahidov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyası hər dəfə Azərbaycan və Ermənistanla balanslı yanaşmaq siyasətini əsas götürüb. Ekspertin sözlərinə görə, indiki məqamda AŞ PA-nın çağırışı

"Çünki 10 noyabr və 11 yanvar üçtərəfli sazişinin bütün müddəalarına etinasız yanaşan tərəf İrəvandır"

birmənalı Ermənistanla edilməlidir. Çünki 10 noyabr və 11 yanvar üçtərəfli sazişinin bütün müddəalarına etinasız yanaşan tərəf İrəvandır: "Rəsmi Bakı üçtərəfli bəyanatların bəndlərinə əməl edir və üzərinə götürdüyü öhdəlikləri tam şəkildə həyata keçirir. Azərbaycan tərəfi öz ərazilərində tapılan erməni əsgərlərinin cəsədlərini qeyd-şərtsiz Ermənistanla təhvil verir. Hətta müxtəlif səbəblərdən əsir düşmüş ermənilər belə öz ölkələrinə göndərilib. Erməni tərəfinin öz meyitlərini tapmaları üçün işğaldan azad edilmiş torpaqlarda uzun müddət axtarış aparmalarına da imkan verilib. Ermənistan sadəcə mına xəritələrinin çox kiçik hissəsini bizə verib. Həmin xəritələrin də 75 faizi həqiqəti əks etdirmir.

Azərbaycan açıq-aşkar zərərcəkmiş tərəfdir

AŞ PA-nın çağırışları Ermənistanla ünvanlanmalıdır

İrəvan region üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən Zəngəzur dəhlizinin açılmasını hələ də gecikdirir. Dəhlizin açılması ilə bağlı 10 noyabr sazişində əks olunmuş şərtlərə əməl etməkdən boyun qaçırır. Hətta erməni rəsmilər Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı sazişdə guya heç bir müddəanın olmadığını iddia edərək, buna imkan verməyəcəklərini deyirlər. Hələ də Azərbaycana qarşı nifrət siyasəti, müharibə ritorikası sergilənir, revanşist bəyanatlar səslənir. Bütün bunlar üçtərəfli sazişin icra prosesini ləngidir. Ən əsası isə tərəflər arasında etimad mühitini zədələyir. Məhz buna görə AŞ PA-nın və digər beynəlxalq qurumların çağırışı ilk növbədə Ermənista-

na ünvanlanmalıdır. Ancaq AŞ PA-nın real mənzərəni nəzərə almadan yenə də tərəflərə bərabər gözlə baxması qurumun əvvəlki prizmadan kənara çıxmadığını göstərir. Rəsmi Bakının etirazı və narazılığı qətiyyətlə əsassız deyil".

Ə.Şahidov bəyan edib ki, əgər həqiqətən post-müharibə dövrünün humanitar məsələlərinə diqqət ayrılırsa və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bizə dəymiş maddi-mədəni ziyanın ödənməsindən söhbət gedirsə, bunu ədalətli şəkildə etmək lazımdır: "Azərbaycan tərəfi də səylərini artırmalıdır. Çalışmalıyıq ki, beynəlxalq parlamentarilər nəhayət öz qərəzindən əl çəksin və obyektiv mövqə sergiləsinlər. Tək AŞ PA-da deyil, bütün nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda Ermənistanın bizə vurduğu ziyanı, minalanmış xərite-

lərin verilməməsinə qaldırmalıyıq. Ermənistanla bağlı beynəlxalq məsələlərə müraciət edilib. Amma yetərli deyil. Çünki işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz ermənilər tərəfindən yerlə-yeksan edilib, viran qoyulub. İnsanlarımızı həmin torpaqlara qaytarmaq üçün illərlə quruculuq işləri görülməli, şəhərlər yenidən salınmalıdır. Biz açıq-aşkar zərərcəkmiş tərəfik. Ermənistan 30 il ərzində Azərbaycana vurduğu ziyanın əvəzini ödəməlidir. Daim ikili standartlardan çıxış edən Qərbi strukturları yaddan çıxartmamağıdır ki, çoxsaylı sənəd və qətnamələr əhəmiyyətsiz kağız parçasına çevrildiyi üçün Azərbaycan son sözünü ordumuz vasitəsi ilə dedi. Əvvəl-axır haqq-ədalət yerini tapır və dünya ictimaiyyəti beynəlxalq qurumların iç üzünü görür".